

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 20 januari justerades.

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade
att *Edward Riedl* (M) avsåg sig uppdraget som ledamot i OSSE-delegationen,

att *Rasmus Ling* (MP) avsåg sig uppdraget som suppleant i riksdagens råd för Riksrevisionen och

att *Helena Storckenfeldt* (M) avsåg sig uppdraget som suppleant i OSSE-delegationen.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade
att Moderaternas partigrupp anmält *Helena Storckenfeldt* som ledamot i OSSE-delegationen och *Edward Riedl* som suppleant i OSSE-delegationen samt

att Miljöpartiets partigrupp anmält *Jan Riise* som suppleant i riksdagens råd för Riksrevisionen.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i OSSE-delegationen
Helena Storckenfeldt (M)

suppleant i riksdagens råd för Riksrevisionen
Jan Riise (MP)

suppleant i OSSE-delegationen
Edward Riedl (M)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2022/23:142

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:142 Utbyggnad av havsbaserad vindkraft
av Christofer Bergenblock (C)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 24 februari 2023.

Skälet till dröjsmålet är sjukdom och tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 8 februari 2023

Klimat- och näringslivsdepartementet

Romina Pourmokhtari (L)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

Interpellation 2022/23:167

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:167 Korttidsreglering av vattenkraft
av Lars Isacsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 24 februari 2023.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 8 februari 2023

Klimat- och näringslivsdepartementet

Romina Pourmokhtari (L)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

Interpellation 2022/23:174

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:174 Handeln med utrotningshotade djur
av Rebecka Le Moine (MP)

Interpellationen har överlämnats till sr Pourmokhtari och kommer att
besvaras tisdagen den 7 mars 2023.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 8 februari 2023

Klimat- och näringslivsdepartementet

Romina Pourmokhtari (L)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2022/23:58 till finansutskottet

EU-dokument

COM(2022) 703 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 5 april*.

COM(2023) 53 till utrikesutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 5 april*.

COM(2023) 63 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 5 april*.

§ 6 Svar på interpellation 2022/23:149 om insatser för fler poliser i Stockholm

Svar på

interpellationer

Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! God morgon! Mattias Vepsä har frågat mig vilka insatser jag och regeringen planerar för att fler ska vilja arbeta som polis i Stockholm.

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i. Det förutsätter ett starkt rättssystem och tillgängliga poliser. Som framgår av regeringsförklaringen ska Polismyndigheten få fler anställda med högre löner under mandatperioden. Målet är att polistätheten minst ska motsvara genomsnittet i EU.

Regeringen har därför givit Polismyndigheten i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå målet om en polistäthet som åtminstone motsvarar genomsnittet i EU. Av redovisningen ska framgå vilka åtgärder som behöver vidtas, av vem och vid vilken tidpunkt samt vilka förutsättningar som måste finnas för att målet ska nås så snart som möjligt. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars i år.

Utöver det har Polismyndigheten tillförts särskilda medel som ska användas för höjda löner och annan ersättning i syfte att stärka polisyrkets attraktivitet.

Jag delar interpellantens uppfattning att polistätheten i Stockholm behöver öka och att den är avgörande för att åstadkomma bättre resultat och öka tryggheten. Med mer resurser och bättre verktyg följer också berättigade förväntningar från medborgarna om att utbyggnaden av polisen leder till ökad polisnärvaro och förbättrade resultat.

För regeringen är det viktigt att Polismyndigheten upprätthåller en ändamålsenlig polisiär närvaro som utgår från den lokala problembilden i hela landet, både i storstad och i glesbygd. Regeringen har i regleringsbrevet ålagt Polismyndigheten att särskilt redovisa hur myndigheten har frigjort resurser till förmån för den polisiära kärnverksamheten.

Det är förstås inte långsiktigt hållbart att poliser från övriga delar av landet flyttas för att under en längre tid arbeta i Stockholm. För att säkerställa hög polisiär närvaro i hela landet är det därför viktigt att polisregion Stockholm har en korrekt dimensionering och en förmåga att försörja sin egen verksamhet.

Polismyndigheten har från den 1 april 2022 infört ett månatligt fast lönetillägg till samtliga poliser som är placerade i Stockholm och har en månadslön under 36 000 kronor. Syftet är att attrahera fler poliser till Stockholm och behålla de poliser som redan arbetar i just Stockholmsområdet.

Sammanfattningsvis kan jag försäkra Mattias Vepsä om att regeringen kommer att följa upp hur resursläget i polisregion Stockholm utvecklas och även arbeta för ökad polistäthet i hela landet.

Anf. 2 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Jag ser precis som ministern behovet av ökad polisen närvaro i hela landet. Vi är därför överens om att skjuta till mer resurser till polisen.

Den förra regeringen gjorde som bekant stora satsningar för att vi ska få fler poliser samt lönesatsningar. Vi genomförde en rad lagändringar för att få fler effektiva verktyg och möjligheter att bekämpa den grova brottsligheten. Vi öppnade fler utbildningsplatser över hela landet. Kort och gott var det en historisk utbyggnad av Polismyndigheten, och Sverige har i dag fler poliser än någonsin.

Det är viktigt att fortsätta arbetet tillsammans över blockgränserna. Vi går gärna armkrok med regeringen för att nå de högt ställda polismålen. Vi vill också öka antalet poliser. Vi har ett annat uppställt mål, om 50 000 polisanställda till 2032.

I ministerns svar hör jag om särskilda lönesatsningar. Det är viktigt för att öka yrkets attraktivitet. Jag uppskattar också att det finns ett tydligt uppdrag till myndigheten om att återkomma senare i vår med en tidsplan och åtgärder för att öka antalet poliser i hela landet. Men jag tänker att det kanske redan nu finns några idéer som ministern vill dela med sig av här i kammaren. Finns det tydligare svar på hur och när vi kan få fler poliser till just Stockholm? Det ligger mig varmt om hjärtat, eftersom jag är riksdagsledamot från den här valkretsen.

Jag tror också att det är viktigt att vi samtidigt som vi lyckas säkerställa polisen närvaron under denna period med ett ökat tryck i vår stad och vår region också lyckas säkerställa polisen närvaron i övriga landet. Ministern kanske har några besked att lämna om hur regeringen säkerställer polisen närvaron i övriga landet under den här insatsen.

Jag har de senaste veckorna haft flera möten och samtal med både poliser och andra aktörer runt om i samhället. Det är så det fungerar när man är politiker i Sverige. Man sitter inte bara här i kammaren. Vi och våra kollegor åker runt om i landet och träffar aktörer på olika sätt. En sak som de flesta stämmer in i är att man oroar sig över den situation vi har sedan nyårsnatten med ökade sprängningar och skjutningar och över att allt fler unga lockas in i grov kriminalitet.

Många i debatten lyfter fram just den mörka sidan. Men låt mig peka på några ljusglimtar. Efter den särskilda händelsen och med de extra resurser som polisen just nu har grips faktiskt fler. Senast i går rapporterades det i medierna att läget ser lite bättre ut. Även om det kanske är lite mer

av en paus vet vi fortfarande att läget kan förändras och att man, om vi gör rätt saker, kan åstadkomma ganska mycket.

Jag har fångat upp några frågor de senaste veckorna och vill gärna höra vad ministern har att säga om dem. Det finns en närhet mellan polisen i Stockholm och rikspolisens. Hur kan man se till att fler väljer att stanna längre i det lokala polisarbetet innan de kanske väljer ett jobb på rikspolisens? Vilka generella vägar ser ministern för att underlätta för att fler ska söka sig till just Stockholm och välja att jobba här som polis?

Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Tack, Mattias Vepsä, för frågan och för det här inlägget!

Vi delar helt och hållet ambitionen att polisen ska växa. Regeringen har lagt fram ett mycket ambitiöst tillväxtmål. Att vi ska nå EU-snittet betyder grovt räknat att vi ska gå från dagens ungefär 200 poliser per 100 000 invånare till 300 poliser per 100 000 invånare. Det är ett utomordentligt ambitiöst tillväxtmål.

Det är riktigt att polisen har växt under senare år som ett resultat av stora ekonomiska satsningar, som inte minst den här kammaren under förra mandatperioden drev fram i förhållande till den då sittande regeringen, men att det inte sedan 2015 har skett någon tillväxt i Stockholm. Det är färre poliser netto i dag än 2015 i Stockholm. Man kan alltså säga att de satsningar som gjorts under senare år inte har inneburit någon polistillväxt i Stockholm. Det är vårt nuläge.

Vad gäller lönesatsningar är de naturligtvis en viktig del i att skapa attraktivitet i ett yrke. Om vi nu ska beskriva historien på ett korrekt sätt var de satsningarna något som den förra regeringen var mycket tveksam till, men som riksdagen drev igenom. Det gjordes en riktad, särskild lönesatsning på poliser som var utomordentligt viktig och som skapade utrymme inte minst i Stockholm för riktade lönesatsningar på poliser i lägre inkomstlägen. Den satsningen skapade också drivkrafter att vara ute i yttre tjänst, till exempel. Det är ju otroligt viktigt att tillväxten av poliser sker i mötet med medborgarna.

Om man breddar frågan om attraktiviteten tror jag att det finns dels allmänna frågor, dels Stockholms specifika aspekter. Allmänt sett handlar det förstås om villkoren – allt från lön till andra anställningsvillkor – men en faktor som jag tror är helt avgörande är att man ute i kapilläerna i verksamheten upplever att man har förutsättningar att göra ett bra jobb som når resultat.

Det gäller då hela kedjan. Det handlar om vilka verktyg som tillhandahålls polisen – och där är vi nu långt framme med fler fasta bevakningskameror, ökade möjligheter till hemlig avlyssning och att riva sekretessregler mellan myndigheter. Allt sådant ger ökade möjligheter att förebygga brott, och när brotten väl är begångna ger det polis och andra rättsvårdande eller brottsbekämpande myndigheter rimliga förutsättningar att lösa sina uppgifter.

En stor frustration som jag möter bland många poliser är att när de väl lyckats med sin uppgift uppfattar de att konsekvensen i senare delar av systemet inte blir tillräckligt stark. De som begått brott blir inte inlåsta – eller inlåsta under för kort tid – och är snart ute igen och kan begå nya brott. Allting hänger ihop, från verktygen till straffen. Där tror jag inte att polisyrket skiljer sig från andra yrken. Man måste få förutsättningar att

göra ett bra jobb. Då kan man också tänka sig att bli polis och stanna kvar längre i yrket.

I Stockholm gäller naturligtvis speciella förutsättningar. Mattias Vepsä var inne på konkurrensen från andra arbetsgivare inom såväl polisen som näringslivet och andra delar av samhället. Det skapar en särskild konkurrenssituation. Det är också en realitet att arbetsbelastningen i Stockholm på många sätt är mer krävande än i andra delar av landet, i varje fall på mindre orter. Men här finns även stora möjligheter när det gäller attraktiviteten. Jag ska be att få komma tillbaka till det i kommande inlägg.

Anf. 4 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Det var många spår i svaret, och jag tänker addera ytterligare ett i den här debatten. Jag uppfattar nämligen att vi socialdemokrater visserligen är överens med regeringen om en rad av de åtgärder som Gunnar Strömmer lyfter fram, som handlar om fler verktyg och översyn av hur straffen ska se ut och vilka påföljder som ska gälla.

Det gjordes ju en rad lagskärpningar redan under föregående mandatperioder. Vi har kommit en bit på vägen, och det ligger några propositioner framför oss att ta ställning till i detalj. Men det är klart att det går en tydlig skiljelinje mellan våra politiska partier. Man hör ganska ensidigt från Moderaterna och den politiska högern att lösningarna på alla våra problem är att skärpa straffen och få ännu fler repressiva verktyg. Vi har en interpellationsdebatt strax efter denna om visitationszoner, som vad jag förstår är ett av ministerns favoritverktyg.

Jag vill peka på en annan sida av problemet med att få fler att bo, leva och verka som poliser i Stockholm. Vi såg redan under föregående mandatperiod när en borgerlig majoritet styrde Stadshuset att det producerades färre lägenheter i vår stad, till exempel. Vi såg ett paradigmskifte i regeringens bostadspolitik när man drog undan mattan för dem som kunde producera billiga hyresrätter.

Investeringsstödet som fanns förut har regeringen kritiserat och sagt att den gamla regeringen bara hade *ett* verktyg för att få till fler bostäder. Men det var ett verktyg som faktiskt gav fler hyresrätter till rimlig hyra. I vår region, Stockholm, innebär det nu att 3 500 bostäder inte blir byggda. Det sker i en lågkonjunktur, och man kan ha en annan debatt med en annan minister om hur det påverkar vår samhällsekonomi. I dag handlar det om hur fler poliser ska kunna bo och leva i Stockholm. Då är möjligheten att hitta bostad central.

Regeringen har en förmåga att se delar av problemen men kanske inte alltid helheten. När de med ena handen pekar på att fler poliser behövs och med andra handen drar undan statens enda verktyg för att stimulera byggandet av fler billiga bostäder undrar jag om regeringen verkligen förstår effekten av sin politik.

Frågan är på vilket sätt just den insatsen underlättar byggandet av fler billiga lägenheter. Den har även flera poliser ställt. Polisförbundet har återkommande lyft fram problematiken kring att flytta till Stockholm. Hur planerar regeringen att underlätta för att fler poliser ska kunna bo och leva i vår region?

Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Mattias Vepsä menar att regeringen bara ser delar av problemet. Jag uppfattar att ett större problem kanske är att Mattias Vepsä lyssnar lite selektivt på vad jag har att säga.

Först beskrev jag väldigt brett olika aspekter av problematiken. De påverkar naturligtvis också attraktiviteten hos polisyrket, men då kopplat till samhällets förmåga att knäcka till exempel den grova organiserade brottsligheten. Där behövs utan tvekan skarpare verktyg för polis och åklagare. Jag nämnde några av dem. Att riva sekretesshinder är ju ingen hård åtgärd i den bemärkelsen att den bara handlar om att sätta dit och bura in folk under längre tid. Det är också en utomordentligt viktig åtgärd för att förebygga och förhindra att brott över huvud taget begås.

Ett bättre utbyte av information mellan polis, skola och socialtjänst är helt avgörande för att bryta utvecklingen när det gäller exempelvis försörjningen av väldigt unga människor som ägnar sig åt sprängningar och skjutningar. Det är en utveckling som vi den senaste tiden inte minst har sett i Stockholm.

Det finns alltså en enorm bredd i perspektivet, och jag menar att alla delar som handlar om förmågan att lösa uppgiften, till exempel den grova organiserade brottsligheten, också har en direkt länk till attraktiviteten i de yrken som ligger närmast dessa stora samhällsproblem.

Den bredare frågan gäller Stockholm och villkoren här. Jag är Örnsköldsviksbo i grund och botten och kommer alltså från en mindre stad i landsorten. Det finns säkert andra städer i Sverige som vill göra anspråk på att vara riktiga storstäder, men med internationella mått är nog Stockholm den enda stad i Sverige som kan kallas riktigt stor. Det innebär särskilda utmaningar, bland annat vad gäller förekomsten av socialt utsatta områden – dessutom över en stor yta och i olika väderstreck – och att det är här som statsledningen och de nationella politiska institutionerna finns. Terrorhot riktas oftast mot ett lands huvudstad.

Enkelt uttryckt kan man säga att komplexiteten i den polisiära uppgiften är något alldeles extra i en stad som Stockholm. Å andra sidan tror jag att en hel del av den potentiella attraktiviteten i polisyrket också ligger i det. Storstadens komplexitet innebär stora professionella utmaningar på ett positivt sätt. Det tror jag är väldigt viktigt att ha med sig. Det som naturligtvis innebär stora påfrestningar är också det som i grund och botten skapar en väldigt intressant och utvecklande arbetsmiljö.

Sedan råder det ingen tvekan om att en annan aspekt av detta är de höga levnadsomkostnaderna i Stockholm. Jag har också hört bostadsfrågan adresseras, även om jag kanske ännu inte på mina fyra månader har hört just Polismyndigheten eller enskilda poliser uttala någon vurm för det investeringsstöd som Mattias Vepsä tog upp. Hur man på ett långsiktigt sätt kan skapa förutsättningar för byggandet av fler bostäder i Stockholm och på andra håll är naturligtvis en fråga som också påverkar levnadsvillkoren för en polis.

Kommuner har naturligtvis möjligheter att diskutera direkt med polisen i Stockholm och på andra håll om man vill samarbeta kring bostäder och annat. Det sker också på olika håll. Det är dock en fråga som ligger utanför regeringens domäner. Men jag uppmanar alla kommuner att ha sådana dialoger med den lokala polisen.

Prot. 2022/23:61

10 februari

Svar på

interpellationer

Anf. 6 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag uppskattar att ministern ser komplexiteten i vår region. Olika delar av landet har olika utmaningar. I vår stad är högre levnadsomkostnader och dyrare hyror en reell utmaning.

Mycket ansvar ligger såklart på den kommunala och kanske också den regionala nivån att planera och se till att bostäder byggs. Men jag tror inte att man ska underskatta vad en statlig, nationell bostadspolitik kan göra för att vi ska få personal till välfärdssektorerna och för att fler poliser ska kunna leva ett gott liv, även om de väljer att göra det i just Stockholm som ju har högre levnadsomkostnader.

Den här debatten har spretat lite grann. Jag fick med mig väldigt många intressanta spår att följa upp och komma tillbaka till kammaren och ställa följdfrågor om. Vi får se i vilket tempo regeringen levererar propositioner under våren. Några ligger som sagt redan framför oss i justitieutskottet, och vi kommer att ha särskilda debatter om fler verktyg till polisen.

På en punkt hoppas jag att justitieministern och regeringen kommer att komma tillbaka och det ganska snart, nämligen när den redovisning från Polismyndigheten kommer som ska innehålla idéer och en handlingsplan för att få fler poliser och nå det polismål vi har i Sverige. Jag vill understryka att vi behöver fler poliser här i Stockholm. Det är väldigt viktigt för att hela staden ska kunna känna trygghet. Men det är minst lika viktigt att vi har poliser i varenda kommun och på varenda plats runt om i landet där det i dag inte finns några poliser.

Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag tackar Mattias Vepsä för hans avslutande anförande.

Låt mig ta tillfället i akt att också säga något om de senaste månadernas händelseutveckling i Stockholm. Det här sker i ljuset av en händelseutveckling som dessvärre har pågått under väldigt lång tid. Vi stängde 2022 med ett mycket mörkt och dystert rekord med 62 dödsskjutningar i Sverige att jämföra med 4 i Norge, 4 i Danmark och 2 i Finland. Det säger någonting om hur långt och djupt den här förfärliga utvecklingen har gått och trängt in i vårt samhälle.

Med det sagt görs enorma insatser från polisens sida för att i det akuta läget mobilisera för att trycka tillbaka den senaste våldsvågen. Jag har själv besökt poliser på många olika ställen i Stockholm under den här tiden: Skogås, Vällingby, Södertälje, Huvudsta och även andra ställen. Jag vill passa på att rikta ett stort tack till alla poliser på fältet som gör heroiska insatser i Stockholm och som också, vilket Mattias Vepsä var inne på, har lyckats trycka tillbaka en stor del av den våldsvåg vi nu har sett.

Den är verkligen inte bruten. Men med den mobilisering som har skett i Stockholm med stöd av poliser från andra håll i landet har det gjorts oerhört mycket för att förhindra och förebygga ny brottslighet och också skapa förutsättningar för att klara upp de grova skjutningar och sprängningar som vi har sett.

Jag kommer gärna tillbaka till frågan om hur polisen i Stockholm ska kunna växa. Det råder ingen tvekan om att det är viktigt att polisen växer i hela Sverige. Regeringen har som sagt gett ett uppdrag till Polismyndigheten utifrån ett mycket ambitiöst tillväxtmål. Det råder dock heller ingen tvekan om att Stockholm har haft särskilda problem och hittills inte har

utgjort en del av polistillväxten i Sverige. Det måste det bli ändring på, och där kan vi gärna samarbeta vidare.

Prot. 2022/23:61
10 februari

Svar på
interpellationer

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2022/23:151 om visitationszoner och rätts-säkerheten

Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Mattias Vepsä har frågat mig om jag tänker ta några initiativ för att justera polisens verktyg som redan i dag medger att polisen får stoppa och söka igenom personer. Han har också frågat mig hur jag och regeringen ska arbeta för att kommande lagändringar och arbetssätt ska bli både effektiva och rättssäkra.

Låt mig börja med att instämma i att förtroendet mellan människor och staten är helt centralt. För att skapa förtroende måste tryggheten för hederliga människor som upplever en stor otrygghet i sina bostadsområden återupprättas.

I den rapport från 2020 som Mattias Vepsä nämner framgår att 45 procent av de tillfrågade stoppats av polis de senaste tolv månaderna. I samma rapport framgår att 55 procent av de tillfrågade känt någon i sitt bostadsområde som har mist livet genom dödligt våld. Den siffran har i motsvarande undersökning från 2022 ökat till 65 procent. Detta är givetvis helt oacceptabelt, och jag tror att många – förhoppningsvis alla – håller med mig om att det dödliga våldet är ett större problem än att bli stoppad av polisen.

Den skrämmande utvecklingen med skjutningar och sprängningar har fortsatt. Händelserna i Stockholmsområdet de senaste veckorna är ett sådant exempel. Min och regeringens uppgift är att göra allt som står i vår makt för att vända utvecklingen. Om vi gör som man hittills har gjort kommer det också att gå som det hittills har gått, och det är inte ett alternativ.

Nyrekryteringen till gängen måste stoppas, och samtidigt måste polis och åklagare få effektiva verktyg. Möjligheten att besluta om tidsbegränsade visitationszoner är ett exempel bland många. Visitationszoner ska vara tillfälliga i tid och vara geografiskt avgränsade. Syftet är att få bort vapen och andra farliga föremål från gatorna. Polisen behöver även utanför sådana zoner ha möjlighet att stoppa och kroppsvisitera personer under de förutsättningar som dagens reglering medger.

Det är självklart så att det finns integritetsaspekter som är kopplade till den här typen av förslag, och en balans måste alltid upprätthållas. Men den allvarliga situationen med skjutningar och sprängningar kräver nya verktyg. Det måste då göras en avvägning mellan olika intressen, och denna avvägning gör jag och regeringen alltid vid utformningen av nya förslag.

När det gäller just visitationszoner ingår det uttryckligen i utredarens uppdrag att se till att systemet blir både effektivt och rättssäkert. Jag har också fullt förtroende för att våra brottsbekämpande myndigheter kommer att använda befintliga och nya verktyg på ett rättssäkert sätt.

Anf. 9 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag reagerade på en sak som togs upp, men jag vill för åhörarnas skull först upprepa skälet till att jag har ställt en fråga om regeringens förslag om visitationszoner.

Jag gjorde det efter ett samtal med en man som stoppats av polisen när han varit på väg till jobbet i Järvaområdet den ena dagen, varit på väg från jobbet den andra dagen och varit på väg tillsammans med ett gäng kompisar för att titta på fotboll på en restaurang inne på Odenplan den tredje dagen. Det brott som man kan tänka sig att han hade begått är att han är mörk.

Det här drabbar väldigt många i vårt samhälle som har en hudfärg som inte är vit. Jag tycker att det är viktigt att balansera detta på rätt sida av en gräns. Vi måste kunna säga att rasism är fel men också att vi ska ha en polis som har rätt verktyg och som kan bygga förtroende i alla delar av vårt samhälle. Alla i Sverige ska kunna känna förtroende för ordningsmakten och polisen.

Efter att jag hört den här berättelsen och träffat personen i fråga valde jag att ta den till kammaren, eftersom jag tycker att det är väldigt viktigt att vi lyfter olika perspektiv på de verktyg som regeringen valt att utreda och gå vidare med.

I svaret framgår att ministern har tittat på den undersökning som är gjord av Folkets Husby, vilket jag uppskattar. Jag valde själv att backa till 2020, men som ministern mycket riktigt säger publicerades ytterligare en undersökning 2022.

Jag instämmer i att det är allvarligt att fler i dag känner någon som blivit utsatt för dödligt våld eller är släkt med någon som är mördad. Det är en tragedi att så många svarar att de befinner sig i en sådan situation och att vi har olika delar av vår stad där det här är mer vardagligt än det är för oss andra.

I samma undersökning ser vi också en stor skillnad mellan hur man svarar i olika grupper. 23 procent av de svarande vars föräldrar är födda i Sverige säger att de stoppats av polisen. Men av dem som har två föräldrar födda söder om Sahara säger 62 procent att de har stoppats de senaste tolv månaderna. Jag tror att det är viktigt att inte bara gå på personliga berättelser utan också titta i statistiken och försöka hitta mönster.

I den här undersökningen framkommer också ett annat problem. Nu ska jag inte sväva ut här, men jag vet att det finns de på högerkanten som inte riktigt tycker om orden ojämlikhet och jämlikhet. Vi har dock en ojämlikhet i upplevd trygghet i vårt land. Man är mest otrygg i de mest eftersatta stadsdelarna och mest trygg i de mest välbärgade stadsdelarna.

Den här ojämlikheten måste vi göra någonting åt. Den visar sig på ett ganska allvarligt sätt när det kommer till tillit. Otrygghet gör att tilliten minskar. När man har skjutningar i de här bostadsområdena vänder sig 60 procent till familj och vänner eller till religiösa samfund. 40 procent säger att de får stöd i skolan eller av stadsdelen. Men endast 20 procent vänder sig till polisen för stöd. Då undrar jag: Vad anser ministern att vi behöver göra för att fler ska känna tillit till polisen? Det är det som den här frågan handlar om. Hur ska alla kunna känna tillit till polisen?

Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! För egen del har jag över huvud taget ingen rädsla för att prata om rasism, ojämlikhet eller några andra frågor. Jag tycker däremot att det är viktigt att ha stor precision när man talar om de frågorna.

När det gäller den skillnad som Mattias Vepsä pekar på mellan olika områden vad gäller den upplevda otryggheten och den upplevda tryggheten skulle jag bestämt vilja hävda att detta i sig inte är ett uttryck för någon underliggande rasism eller en blindhet för ojämlikheter i samhället. Det är en realitet att utsatta områden har mycket större problem med otrygghet, våld och sprängningar än socioekonomiskt mer gynnade delar av samhället.

Jag vill bestämt påstå att det viktigaste vi kan göra för att öka både den upplevda och den faktiska tryggheten samt tilliten till polis, åklagare och andra rättsvårdande myndigheter i samhället i stort är att ta den här otryggheten på största allvar och göra allt vi kan för att bryta utvecklingen genom att visa att vi inte trubbas av och att vi inte accepterar en enda skjutning, en enda sprängning eller något annat uttryck för den grova organiserade brottsligheten bara för att utsatta områden drabbas i högre grad än andra. Det skulle jag säga är A och O för att vi ska ha möjlighet att vända samhällsutvecklingen men också skapa tillit i relationen med människor som bor i områden som är mer utsatta än andra.

Att det förekommer rasism är en realitet i alla mänskliga samhällen. Det förekommer också fördomsfullhet som inte är fullt utvecklade rasism men som ändå är problematisk och som vi måste ta itu med på olika sätt. Jag vill understryka en sak som är viktig att säga: Det är inte lagligt i Sverige att ägna sig åt det som på engelska kallas racial profiling.

Det råder ingen tvekan om att vår polis måste ha stora möjligheter och verktyg att exempelvis kroppsvisitera. Att ägna sig åt inre utlänningskontroll är en utomordentligt legitim verksamhet i ett samhälle, eftersom vår invandring bygger på att den är reglerad. Människor som får stanna i Sverige ska känna att famnen är öppen: Vi ska göra allt vi kan för att du helt och fullt ska bli en del av vårt samhälle. Men det är också väldigt viktigt att människor som inte har rätt att stanna i Sverige lämnar Sverige.

Att bedriva den så kallade inre utlänningskontrollen är alltså en viktig uppgift för polisen. Men den får inte bedrivas på ett sådant sätt att den är fördomsfull eller har utgångspunkter som lutar mot det som kallas för racial profiling. Jag vet att polisen är utomordentligt medveten om var de gränserna går. Det gäller naturligtvis att se till att det varje dag och i varje enskilt ingripande blir rätt balans och att man upprätthåller rågången.

Frågan om visitationszoner kanske jag får möjlighet att återkomma till i nästa inlägg. Men alla sådana här ingripande åtgärder rymmer en annan viktig avvägning, nämligen den mellan effektiv brottsbekämpning och personlig integritet. Det råder för mig ingen som helst tvekan om att tyngdpunkten måste flyttas i riktning mot den effektiva brottsbekämpningen. Så allvarlig är nu vår utveckling. Med det sagt ska varje verktyg alltid vägas av mot den personliga integriteten och utformas på ett sådant sätt att det kan tillämpas både effektivt och rättssäkert.

Anf. 11 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Låt mig understryka att jag verkligen uppskattar att ministern så tydligt markerar mot rasism. Där är vi fullständigt eniga. Å andra

sidan oroas jag av den underliggande ton som hela Tidöavtalet skickar ut, det vill säga att udden i egentligen allt från kriminalpolitik till migrationspolitik och välfärdsbrottslighet riktar sig mot vissa grupper, som kanske har invandrat hit illegalt eller legalt. Att det finns en sådan underliggande ton är allmänt känt, och väldigt många andra har kritiserat det i andra debatter.

Jag tror att det här är viktigt för oss att ta med när vi diskuterar vilka verktyg som polisen ska ha framöver. Det är väldigt viktigt att titta på de utredningsdirektiv som regeringen har skrivit fram till just den här utredningen. Det är väldigt bra att det ändå finns skrivningar om rättssäkerhet och integritet. Frågan är om detta förslag verkligen går att genomföra med tanke på grundlagen och den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Som det står i utredningsdirektiven har andra länder haft problem med att formulera stop and search-politik, visitationszoner och vad det nu kan vara.

Det som jag reagerade över i det första anförandet var att vi har större problem än att man stoppas av polisen. Problemet med dödligt våld är större än problemet med att människor stoppas av polisen. Det är detta jag vill sätta fingret på. Det här är lätt att säga, och jag har kanske också lätt att känna det. Men om detta händer en varje dag – på väg till jobbet eller från jobbet, på Odenplan eller var man nu befinner sig – kan man känna att man inte är en del av samhället och att man inte kan delta fullt ut. Det kan bli så att man alltid är rädd för att bli stoppad av polisen och att man känner sig misstänkliggjord. Då tror jag att vi skapar ett vi-och-dom-samhälle som i sig gör att vi får svårt att komma åt den grova organiserade brottsligheten och de kriminella nätverken, att vi får det svårare att bryta tystnadskulturen och att vi får det svårare att hindra nyrekryteringen.

Jag delar den uppfattning som ministern har att vi behöver jobba bredare med socialtjänsten och satsningar på skolan. Med det sagt kan man fundera på det vi pratade om lite tidigare i en debatt här i dag: att regeringen har en förmåga att se halva problemet och halva lösningen. Vill vi verkligen att socialtjänsten, skolan, bostadspolitiken och hela välfärdssamhället ska fungera duger det inte att lägga enorma sparkrav på välfärden i den lågkonjunktur som vi nu går in i. Vi valde att i vår budget dubblera välfärdspengarna. Vi valde att satsa mer pengar på de mest utsatta skolorna. Vi ville se en starkare socialtjänst än vad regeringens budget innebär. Ambitionerna kanske finns, och jag uppskattar att ministern pratar om en helhet. Problemet är att det som regeringen levererar är delar.

Ett ytterligare spår i den här diskussionen och debatten är tidsaspekten.

Ett argument som vi har haft förut när vi har debatterat och som framkommer är att visitationszoner är viktiga för att kyla ned. Jag noterar att en utredning är klar våren 2024. Med remisstid, beredning och beslut är inte besluten på plats och inte heller effekterna av besluten och lagändringarna i gång förrän möjligtvis våren 2025. Det är väldigt lång tid bort.

Jag undrar: Håller du med om att vi behöver göra mer för att öka tilliten? Ser du problemet med hela resonemanget om att vissa inte känner tillit till samhället?

Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Ja, jag håller definitivt med om att det finns stora utmaningar när det gäller tillit, och vi har talat om integritetsfrågor. Det är hela

tiden en avvägning mellan olika intressen, inte minst brottsbekämpning och integritet. Den avvägningen tror jag också är utomordentligt viktig just för tillitsfrågan.

Min bedömning är att det stora tillitsproblemet i Sverige är att en stor del av vårt samhälle upplever att vi tittar bort eller i varje fall inte gör tillräckligt mycket för att säkerställa trygghet på gator och torg för alla hederliga människor oavsett var de bor i Sverige.

Det är klart att brottsligheten i högre grad drabbar utsatta områden än andra områden. Det är helt avgörande för att kunna upprätthålla tilliten i samhället att vi lyckas bryta den utvecklingen, och jag är beredd att gå väldigt långt för att göra det.

Det är till gagn för alla hederliga människor och också för alla människor som har kommit till Sverige från andra länder och nu gör allt för att arbeta och göra rätt för sig för att komma in i det här landet. De får sin vardag söndertrasad av en hänsynslös grov organiserad brottslighet.

Det är därför jag är så fokuserad på den uppgiften och också är beredd att göra saker som vi inte har gjort tidigare. Om vi gör som vi hittills har gjort kommer det att fortsätta att gå som det hittills har gått. Det är, som jag sa tidigare, inte ett alternativ.

När det gäller de tillitsfrågor som Mattias Vepsä tar upp i relationen mellan polisen och medborgarna är de problem som Mattias Vepsä nu lyfter fram baserade på de verktyg som polisen redan har i dag.

Det vi vill tillföra är visitationszonerna. Det är ett verktyg bland många. I många av de avseenden som Mattias Vepsä tar upp kommer visitationszonerna att vara föredömliga på det sättet att de är förutsebara.

De beslutas antingen av åklagare eller kanske till och med genom en domstolsprövning. De är avgränsade geografiskt och gäller för en viss tid. Det betyder att alla som finns i den zonen under den tiden kommer att vara varse. Det kommer att skapa en förutsebarhet. I det ligger i sig ett väldigt stort rättssäkerhetsvärde.

Det andra är att det är ett missförstånd att det bara skulle vara zoner som riktas mot utsatta områden. Om man tittar på hur det används i praktiken, inte minst i Danmark, är det ett väldigt etablerat verktyg sedan flera decennier tillbaka och väldigt uppskattat av polisen.

I Danmark används det på ett mycket bredare sätt. Exempelvis gjorde man under nyårshelgen delar av Köpenhamns innerstad till en visitationszon för att i förväg förebygga, förhindra och kyla av en brottslighet som man annars såg framför sig skulle äga rum runt nyår. Jag menar att den modellen skulle tillföra mycket ur rättssäkerhetssynpunkt.

När det sedan gäller helheten är det klart att det tar tid att utreda nya saker. Det stora skiftet i Sverige nu är inte att vi går från ordentliga utredningar till slarvigt och hafsigt, tvärtom.

När man ska ta nya grepp är det väldigt viktigt att göra det ordentligt och på djupet. Det gäller inte minst för att på ett omdömesgillt och balanserat sätt ta hand om de intressekonflikter som Mattias Vepsä tar upp.

Jag vill bestämt säga emot Mattias Vepsä på den punkten att vi bara skulle se halva problemet. Det är klart att resurser är en viktig fråga. Men jag vill ändå betona att statsbidragen är en liten del av den finansiering som sker av socialtjänst, skola och annan välfärd. Det är primärt ett kommunalt ansvar.

Däremot har vi en lång katalog av åtgärder ägnade åt att stärka socialtjänsten och stärka samspelet mellan socialtjänst, skola och polis. Det handlar om att förändra snittet mellan de sociala insatserna och Kriminalvårdens insatser.

Jag skulle säga att det inte finns någon regering, i varje fall inte de senaste åtta, tio åren, som har haft ett lika ambitiöst grepp om helheten som den här regeringen.

Anf. 13 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Så kan vi absolut se det. Varje nivå ska ta in sina egna skatteintäkter och klara sig själv. Det är ett lite anmärkningsvärt angreppssätt med tanke på att vi befinner oss i en väldigt svår situation.

Vi har en omvärld som är osäker. Vi har ett ekonomiskt läge som hör ihop med kriget i Ukraina och stigande energipriser. Vi har en inflation. Vi har ett ekonomiskt tryck i Sverige som slår framför allt mot vanligt folk och kärnverksamheterna i landets kommuner. SKR och flera kommunala företrädare vittnar om hur svårt läget är. Att då höra här i kammaren att de får klara sig själva är ganska anmärkningsvärt.

Vi har precis gått igenom en pandemi. Vi har precis tagit oss igenom en av våra tuffaste utmaningar kanske någonsin under min och vår livstid. Det gjorde vi genom att vi sa att vi skulle rädda både jobben och välfärden och se till att människor klarar sitt liv.

Jag tycker nog att staten har ett ansvar att i det här läget skjuta till mer resurser. Det gäller att se att om det finns brister i välfärden och i skolan och socialtjänsten inte får resurser slår det rakt mot de utsatta områden som vi redan har.

Ett alternativ om vi nu vill ha ett paradigmskifte vore att säga att alla ungar i de här stadsdelarna ska ha sommarjobb. Det finns både forskning och beprövad erfarenhet som visar att sommarjobb och nycklar och vägar in i vårt samhälle och arbetsmarknad gör att människor kan undvika att hamna i kriminalitet.

Sådana förslag har jag inte hört läggas sida vid sida med visitationszonerna. Det är precis det jag försöker säga. De repressiva verktygen minskar tilliten. Vi har redan i dag en ojämlikhet i tryggheten.

Den är givetvis reell. Ska vi bryta ojämlikheten måste vi också ha en politik för att både bryta den ekonomiska ojämlikheten och se till att människor känner sig trygga. Det handlar om att ha ett samarbete mellan polis, skola och socialtjänsten och de boende i de här områdena.

Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Det här var kanske andra gången under vårt meningsutbyte som jag menar att Mattias Vepsä lyssnade något selektivt. Jag har aldrig över huvud taget påstått att staten ska överge kommunerna.

Jag vill också understryka att regeringens budget tillför mer statsbidrag till kommunerna än tidigare. Dessutom säger det något som också är väldigt viktigt. Vi ska säkerställa att kommuner har möjlighet att använda sina resurser på ett bättre sätt. Det gäller till exempel, som jag var inne på, att säkerställa att socialtjänst, skola och polis kan samarbeta på ett mycket bättre sätt än hittills.

Jag har inget som helst problem med att kommuner ordnar sommarjobb. Nu måste vi väl ändå blicka åtta år bakom och fundera på vad den

tidigare regeringen gjorde i det avseendet. Jag tycker inte att man kanske rosade marknaden i de delarna.

Jag lovar att uppmuntra varje kommun i det här landet att ordna sommarjobb till ungdomar. Jag håller helt med om att ett arbete oavsett när det inträder i livet nog är det enskilt viktigaste verktyget för att ta sig in i samhället, bli självständig och skapa relationer och goda framtidsutsikter.

Jag säger ingenting emot det över huvud taget. Vad jag däremot vill understryka är att allt det andra är oundgängligt om vi ska ha en reell möjlighet att bryta brottsutvecklingen.

Om vi inte bryter utvecklingen med skjutningarna och sprängningarna, och inte är beredda att göra det med verktyg som vi hittills inte har prövat, känner jag en enorm rädsla för att den tillitsbrist som Mattias Vepsä talar om kommer att utveckla sig till en tillitskris där människor aldrig vågar tala med polis och åklagare. Det är redan i dag ett stort problem. Människor upplever att det omgivande samhället vänder ryggen till och inte bryr sig om otryggheten när den drabbar någon annan.

Allt detta ser jag som den stora uppgiften för Justitiedepartementet. Att rättsstaten och socialstaten måste göra det tillsammans är jag den förste att skriva under på.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2022/23:154 om förberedelse för kontakt med barn i sexuellt syfte

Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Pontus Andersson har frågat mig om jag är beredd att agera för ny lagstiftning som innebär att personer ska kunna dömas för försök till eller förberedelse för kontakt med barn i sexuellt syfte.

Först vill jag understryka att bekämpandet av sexuella övergrepp mot barn är en utomordentligt angelägen uppgift för hela vårt samhälle och självklart också för regeringen. Det är av yttersta vikt att sådana brott förebyggs och förhindras.

Bestämmelsen om kontakt för att träffa ett barn i sexuellt syfte, det vi ofta kallar för grooming eller groomingbrottet, straffbeläggs att föreslå eller komma överens om en träff med ett barn under 15 år om syftet är att begå en viss sexuell gärning mot barnet. Bestämmelsen har blivit särskilt viktig med hänsyn till den tekniska utvecklingen och de nya möjligheter till kommunikation som den har medfört.

Groomingbrottet är utformat som en sorts försöks- eller förberedelsebrott till andra sexualbrott. Mot den bakgrunden är inte försök eller förberedelse till kontakt för att träffa ett barn i sexuellt syfte kriminaliserat, utan det täcks så att säga av groomingbrottet.

En viktig del i kampen mot sexuella övergrepp mot barn är också den brottsbekämpande kapaciteten. Inom polisen hanteras internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn av särskilt specialiserade utredningsgrupper vid it-brottscentrumen. Polisen har också tagit fram nationella riktlinjer för hur utredningsarbetet ska bedrivas. Vid Åklagarmyndigheten finns bland annat särskilt utsedda åklagare som utreder brott mot barn.

Prot. 2022/23:61
10 februari

Svar på
interpellationer

Som Pontus Andersson tar upp har samarbetspartierna i Tidöavtalet kommit överens om att användningen av provokativa åtgärder ska utredas. I nuläget kan jag inte säga något om detaljerna i uppdraget. Men som framgår av Tidöavtalet ska i synnerhet användningen av metoderna för att bekämpa sexualbrott på nätet beaktas i detta arbete.

Anf. 16 PONTUS ANDERSSON (SD):

Herr talman! I den svenska lagstiftningen finns möjligheten att döma en person till försök till eller förberedelse för olika typer av brott.

Ett av brotten där problem dock uppstår är vid brottsrubriceringen kontakt med barn i sexuellt syfte – detta för att ett av problemen med att i framtiden kunna använda sig av provokativa åtgärder för att komma åt sexualbrottslingar är att det i dag saknas möjlighet att döma en person för förberedelse för kontakt med barn i sexuellt syfte. Denna lucka i lagstiftningen har uppmärksammats av bland andra internetsajten Dumpen, vars verksamhet syftar till att uppsöka potentiella sexualbrottslingar på internet.

I Tidöavtalet finns en överenskommelse om att provokativa åtgärder ska lagfästas, och i synnerhet ska provokativa åtgärders användning gällande sexualbrott på internet beaktas. Detta är jag och ministern överens om. Arbetssätt liknande provokativa åtgärder har genomförts, bland annat i Dumpens arbete. Men även stora dagstidningar har använt det för att identifiera presumtiva sexualbrottslingar och pedofiler.

Min uppfattning är ändå att det bästa vore om det var någon av våra brottsbekämpande myndigheter som ägnade sig åt att komma åt potentiella sexualbrottslingar snarare än att privatpersoner gör det på eget bevåg. Förmodligen hade arbetet bedrivits mer effektivt, och myndigheterna hade kunnat komma åt ännu fler personer.

Detta verktyg kommer dock att begränsas av nuvarande lagstiftning eftersom det inte anses vara ett brott att kontakta ett barn i sexuellt syfte om det inte finns något brottsoffer, vilket är fallet när potentiella sexualbrottslingar hamnar i en fälla. Det krävs att kontakten sker med ett faktiskt barn, vilket inte är fallet vare sig om det är brottsbekämpande myndigheter som genomför provokativa åtgärder eller om det är privatpersoner som gör det.

Personerna som Dumpen har kommit i kontakt med på internet är människor som inte bara har fantasier om att begå övergrepp mot barn; det är personer som har dessa fantasier och som skrider till verket genom att faktiskt ge sig av från sitt hem för att träffa detta barn för att begå ett övergrepp. Med andra ord: Man når farliga människor. Det är ofta människor som arbetar nära barn och människor som har gett sig ut för att förstöra ett barns liv.

Som jag tidigare nämnde, herr talman: Vore det inte bättre om vi från politiskt håll såg till att stifta lagar som gör att våra brottsbekämpande myndigheter får i uppdrag att arbeta för att skydda våra barn från farliga människor? Det är åtminstone min uppfattning att samhällets svaga, i detta fall barn, ska skyddas mot de människor som vill göra dem illa.

Herr talman! Mot bakgrund av detta ställde jag frågan till justitieminister Gunnar Strömmer och undrade om ministern är beredd att agera för ny lagstiftning i frågan. Svaret från ministern är inte helt vad jag hoppades på.

Att grooming är kriminaliserat är viktigt, men för att i förebyggande syfte kunna uppsöka potentiella sexualförbrytare är det inte tillräckligt.

Min uppfattning är att ny lagstiftning krävs. Ser inte ministern potentialen i att brottsbekämpande myndigheter i förebyggande syfte arbetar med provokativa åtgärder för att komma åt framtida sexualbrottslingar?

Prot. 2022/23:61
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Tack, Pontus Andersson, för att ledamoten lyfter de här utomordentligt angelägna och viktiga frågorna!

Jag tror att de flesta medborgare skulle hålla med om att utöver att brottsligheten förstås är allvarlig för de brottsoffer vi talar om är detta också något av det mest stötande man kan tänka sig när det kommer till brottslighet.

Först vill jag understryka att försöksbrott, att försöka begå brottet, redan är kriminaliserat genom gromningsbrottet. Jag vill gärna uppehålla mig lite vid det. Det är en ganska vid reglering, där man kan säga att den som föreslår eller kommer överens om en träff med ett barn som är under 15 år blir straffad för det alldeles oavsett om överenskommelsen eller träffen verkligen leder fram till ett övergrepp. Den person som tar kontakt med barn och föreslår detta när det finns ett barn på den andra sidan blir straffad. Det är väldigt viktigt att säga detta.

Nu kanske det blir lite juridiskt tekniskt, men man kan säga att vår lagstiftning bygger på att ett försök ska vara ett försök kopplat till brottsoffret. Det är därmed försöksrelationen uppstår. Det är också där vi hamnar lite utanför med de fall som Pontus Andersson tar upp, där det ju inte är brottsoffret på den andra sidan av kontakten utan en vuxen person som uppträder som ett barn. Som Pontus Andersson beskriver tror alltså gärningspersonen att man har kontakt med ett barn på den andra sidan, men det visar sig sedan vara en vuxen. Frågan är då: Ska även denna situation kriminaliseras?

Det råder ingen tvekan om att det är ett stötande agerande av vuxna även i den situationen, men man kan säga att vi då skulle vara ute i lite okänd terräng sett till hur vår lagstiftning är utformad.

Jag är fullt medveten om de olika ideella eller civila initiativ som tas. Pontus Andersson nämner ett av dem. Det förekommer också mediala granskningar där man använder vuxna i kontakter för att avslöja personer som är ute efter att kunna begå den här typen av brott mot barn. Det är en granskning som naturligtvis är välkommen och viktig i vårt samhälle och som kompletterar allt det vi gör och kan göra lagstiftningsmässigt.

Jag tror dock att det skulle vara att gå väldigt långt att låta det bli brottsligt med denna typ av kontakter oavsett vilken vuxen som är på den andra sidan.

Däremot tycker jag att det finns en legitim fråga som Pontus Andersson tar upp, nämligen denna: Om polisen under ordnade former, staten genom sin polis, skulle ägna sig åt brottsprovokation – borde då inte detta vara straffbart? Det är en av de frågor som vi har sagt och kommit överens om att vi ska titta på och utreda. Jag är fullt medveten om att det vore ett ganska stort avsteg från den modell som vår rättsordning bygger på, nämligen att det straffbara är kopplat till ett verkligt brottsoffer.

Anf. 18 PONTUS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar Gunnar Strömmer för svaret. Jag kan konstatera att ministern tar frågan på allvar, och det uppskattar jag verkligen.

Herr talman! Jag ser problem med nuvarande lagstiftning – kanske framför allt att de brottsbekämpande myndigheterna behöver få de verktyg som krävs för att ta fast farliga människor innan dessa begår grova brott mot barn, men också att nuvarande lagstiftning leder till att medborgare, på goda grunder, väljer att ta saken i egna händer.

Många har riktat kritik mot exempelvis Dumpens arbetsmetod, att personerna som avslöjas hängs ut till allmän beskådan. Anledningen till att detta anses vara nödvändigt är dock att personerna inte kan dömas med nuvarande lagstiftning eftersom inget barn faktiskt har blivit utsatt – än – trots att dessa människor alldeles uppenbart vill utsätta, och tror att de är på väg att utsätta, ett barn för ett grovt brott. Eftersom dessa då inte kan dömas anser man det vara viktigt att varna allmänheten för dessa uppenbart farliga människor. I många fall kan de vara idrottsledare; i ett fall handlade det om en rektor på en skola. Då finns det en poäng i att faktiskt berätta för allmänheten vilka de är.

Kritiken handlar inte om att man inte lyckas sätta dit tillräckligt många. Ofta handlar kritiken om de uthängda människornas mående. Det är lite där vi ofta hamnar i Sverige: Man känner att det är synd om gärningsmännen. Vi hade ett exempel där en person skyllde på att han varit med om en skilsmässa och hamnat snett. Vi får väl anta att majoriteten som hamnar i den sitsen inte plötsligt väljer att begå övergrepp mot barn. Jag har väldigt svårt för den typen av snyfthistorier från gärningsmän.

Vad jag bryr mig om, och vad jag anser att politiken ska bry sig om, är främst barnens mående – inte förövarnas. Just denna fråga har utvecklats till ett samhällsproblem, och då ser jag det som politikens uppgift att verka för att genom lagstiftning skydda barnen.

Många barn som har utsatts för sexuella övergrepp utvecklar psykisk ohälsa. Det är deras situation som gör mig bedrövad, inte hur en presumtiv våldtäktsman mår efter att ha blivit uthängd på internet. Här har vi alla ett ansvar att välja var våra sympatier ska ligga. I många fall behöver förövaren vård, helt klart, men framför allt menar jag att det behövs en påföljd som håller personen borta från samhället under en tid.

Ministern och jag är inte överens om huruvida ett försöksbrott ska införas. Att provokativa åtgärder ska lagfästas är dock en del av Tidöavtalet och något som förmodligen kommer att kunna vara till hjälp i arbetet med att sätta fast sexualförbrytare på internet. Men varje dag som går är en dag där arbetet för att få fast dem inte går fort nog. När kan vi alltså förvänta oss att ha provokativa åtgärder på plats i lagstiftningen?

Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Låt mig först på ett övergripande plan verkligen instämma i att det krävs ett skifte i den svenska kriminalpolitiken. Denna har i decennier präglats av ett väldigt stort fokus på just gärningsmannen. Där har vi som en väldigt viktig principiell ingång sagt att vi måste få till stånd ett skifte där gärningsmannen hamnar i bakgrunden och där brottsoffret och, beroende på vad vi talar om för brottslighet, också det omgivande samhällets behov av skydd mot grov brottslighet hamnar i förgrunden på ett helt annat sätt.

Brottsofferperspektivet är naturligtvis helt centralt oavsett vilken brottslighet vi talar om, men det är klart att det känns särskilt trängande när brottsoffren är utsatta barn. Det finns dessvärre alltför mycket brotts-

lighet som drabbar barn, och detta är kanske den allra vidrigaste brottslighet som barn utsätts för.

Det perspektivet leder till att vi har all anledning att göra hela den lagstiftning som träffar dessa brott – inklusive grovtingsbrottet, som också kriminaliserar försök att få till stånd en träff med barn när personen på andra sidan verkligen är barnet, det presumtiva brottsoffret – ännu vassare och skarpare. Att också påföljderna för denna typ av brottslighet ska skärpas bör vara med i det omtag i fråga om straffen som samarbetspartierna bakom Tidöavtalet är överens om.

Samtidigt sätter brottsofferperspektivet också fingret på knäckfrågan i den fråga som Pontus Andersson tar upp. De fall som Pontus Andersson nämner har ju det gemensamt att det på andra sidan kontakten på nätet, eller var den nu har ägt rum, inte finns något brottsoffer. Där finns inte barnet, utan där finns en vuxen som har utgett sig för att vara barn. Då uppkommer flera andra frågor kring hur man ska tackla den situationen i lagstiftningen.

Att den person som tar de här kontakterna fortfarande ägnar sig åt vidrigheter tror jag att alla är överens om. Men vår lagstiftning bygger som sagt på att det i andra änden av en kontakt måste finnas ett presumtivt brottsoffer för att vår lagstiftning med all den kraft som finns där ska kicka in.

Jag har väldigt svårt att se framför mig att vi skulle hamna i ett läge där en kontakt av denna typ, oavsett vem den vuxne är – en journalist, en representant för ett ideellt initiativ eller någon annan – skulle vara straffbar, även om vi tycker att den är vidrig. Däremot finns det ett utrymme att diskutera brottsprovokation som görs av staten genom polisen och vad konsekvenserna av ett av polisen framprovocerat brott ska bli.

Vi har sagt att vi tillsammans ska utreda de frågorna. Vi har inte föregripit slutsatserna i det vi har kommit överens om, men vi har sagt att vi ska utreda detta utan skyggglappar och att ett särskilt perspektiv i det greppet ska vara just sexualbrott.

Frågan är alltså berättigad. Den är också ganska svår. Jag tror att de avvägningar som nu ska göras måste göras på ett utomordentligt noggrant sätt så att vi hamnar rätt i denna angelägna fråga.

Anf. 20 PONTUS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Vi kan konstatera att ministern och jag inte är överens om förberedelsebrottets vara eller icke vara.

Däremot kan vi konstatera att nuvarande lagstiftning leder till att medborgare tar saken i egna händer eftersom dagens lagstiftning inte lyckas döma dem som ger sig iväg med tron att de är på väg att begå ett övergrepp mot ett barn – ett barn som alltså inte finns.

Framför allt kan vi konstatera att nuvarande lagstiftning innebär att varje månad som går utan förändringar är en förlorad månad för dem som vill se till att pedofiler hamnar bakom lås och bom. De stora förlorarna är alla barn som utsätts och kommer att utsättas.

Vad ministern och jag däremot är överens om är Tidöavtalet och inte minst de elva sidor som behandlar svensk kriminalpolitik. Det kommer att innebära stora förändringar på hela det kriminalpolitiska området och högst troligt göra Sverige till ett tryggare land.

Prot. 2022/23:61

10 februari

Svar på
interpellationer

Tidöavtalet är det som ministern och jag är överens om. Därefter finns det mängder med frågor där SD på egen hand driver på för förändrad lagstiftning. Just att man ska kunna döma en person för förberedelse för kontakt med barn i sexuellt syfte är en sådan fråga.

Denna fråga är nämligen viktig. Det finns många barn i Sverige som far illa, och jag menar att vi behöver använda alla till buds stående medel för att förebyggande arbeta för att personer som är villiga att begå övergrepp mot barn åker fast innan de får utlopp för sina fantasier mot ett verkligt barn.

Samhället behöver stoppa dessa människor innan det är för sent. Det, menar jag, hade man kunnat göra med en förändrad lagstiftning på det här området.

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Pontus Andersson för att han lyfter denna utomordentligt viktiga fråga. Jag känner stor respekt för Pontus Anderssons djupa engagemang när det gäller både de politiska frågor som dessa fall aktualiserar och, förstås, den förfärliga brottslighet som alltför många barn utsätts för på det här sättet.

Vi är ändå överens om väldigt mycket, till exempel att försök till sådana här övergrepp också ska vara kriminaliserat, vilket är fallet genom grovtingsbrottet. Om någon tar kontakt med ett barn i syfte att begå ett övergrepp är detta straffbart även om övergreppet inte äger rum. Detta är utomordentligt viktigt, och jag är öppen för att göra dessa regler ännu skarpare och tuffare.

Den specifika fråga som Pontus Andersson lyfter rör om det även ska vara brottsligt om den som är på andra sidan, det vill säga brottsoffret, inte är ett barn utan en vuxen som utger sig för att vara ett barn. Jag har väldigt lätt att känna respekt för även den frågans betydelse. Inte minst moraliskt kan vi bli väldigt upprörda också över den situationen.

Sedan är frågan om det också ska vara straffbart – om provokationer ska leda till straffbarhet. Detta är en av de frågor vi har sagt att vi ska titta på inom ramen för Tidöavtalet. Det handlar i så fall inte om brottsprovokation utförd av var och en utan av polisen. Ska detta över huvud taget vara tillåtet och, om det ska vara det, för vilka brott? Vi har sagt att vi ska titta särskilt på sexualbrott.

Låt oss avsluta i samstämmighet och säga att detta är den vidrigaste brottslighet man kan tänka sig mot barn. Vi har ett gemensamt ansvar att göra allt vi kan för att skyddet ska stärkas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2022/23:170 om bedrägerier

Anf. 22 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Nadja Awad har frågat mig om jag och regeringen avser att vidta några åtgärder dels när det gäller banker som inte vill ersätta sina drabbade kunder, dels när det gäller att stoppa bedrägerier via social manipulation.

Bedrägerier är ett stort och växande samhällsproblem som behöver förebyggas och förhindras. I takt med att samhället har blivit alltmer digitaliserat har det på många sätt blivit enklare och smidigare att göra betalningar och bankärenden. Samtidigt har detta lett till att också bedragares verksamhet har underlättats. Enligt Polismyndigheten är bedrägerier mot privatpersoner, inte sällan äldre, en viktig och växande finansieringskälla för kriminella nätverk. De sammanlagda brottsvinsterna till följd av bedrägerier uppgick 2021 till drygt 3 miljarder kronor, enligt myndighetens beräkningar.

Även om det finns ett stort antal bedrägeriformer förutsätter det stora flertalet av dessa att kriminella missbrukar produkter och tjänster som tillhandahålls av banker. Banker har därför en mycket stark roll för att motverka bedrägerier på betalningsmarknaden.

Polismyndigheten, Nordea, SEB, Handelsbanken, Swedbank och Bankföreningen har ingått en överenskommelse om samverkan för att förebygga, förhindra och försvåra bedrägerier. Genom att identifiera framgångsfaktorer i brottsbekämpningen och sårbarheter i det finansiella systemet är avsikten bland annat att motverka att kriminella omsätter vinster från bedrägerier i annan brottslighet. Med hänvisning till den stora mängden bedrägerier har Polismyndigheten också pekat på behovet av förebyggande åtgärder från bankernas sida och att det inte är rimligt att tro att problemet kan lösas genom insatser bara av de brottsbekämpande myndigheterna.

Bestämmelser om bankers skyldigheter att motverka och hantera bedrägerier på betalningsmarknaden finns i lagen om betaltjänster, som genomför EU:s andra betaltjänstdirektiv. Det är Finansinspektionen som utövar tillsyn över att bankerna följer bestämmelserna.

För det första ställs krav på stark kundautentisering. Detta innebär att säkra identifieringsmetoder ska användas när en konsument gör en elektronisk betalning, loggar in på sitt betalkonto online eller genomför någon åtgärd på distans som kan innebära en risk för bedrägerier. Två exempel på identifieringsmetoder som uppfyller kravet är bankdosa eller bank-id, det vill säga de identifieringsmetoder som tillhandahålls av bankerna. Kravet på stark kundautentisering har minskat antalet kort- och kreditbedrägerier. I propositionen *Stark kundautentisering vid fakturabetalningar online* den 27 oktober 2022 föreslog regeringen därför att det ska förtydligas att kravet gäller när fakturabetalningar utgör en betaltjänst. Riksdagen antog lagförslaget den 7 december 2022, och det trädde i kraft den 1 januari 2023.

För det andra ställs krav på att en bank ska ha ett system med lämpliga åtgärder och kontrollmekanismer för att hantera operativa risker och säkerhetsrisker som är förknippade med de betaltjänster som den tillhandahåller. Eftersom kriminella hittar nya sätt att begå brott ligger det i sakens natur att motverkandet av bedrägerier behöver utvecklas fortlöpande. Ett exempel som har minskat bedrägerierna är mobilt bank-id med qr-koder. Jag utgår från att bankerna också i fortsättningen utvecklar säkerheten kring sina identifikationsmetoder för att motverka bedrägerier.

För det tredje har konsumenter som huvudregel rätt att få sitt konto återställt vid bedrägerier. Från huvudregeln görs vissa undantag. Om ett bedrägeri har genomförts på grund av att konsumenten har varit grovt vårdslös ansvarar han eller hon för beloppet, dock maximalt 12 000 kro-

nor. Om konsumenten handlat särskilt klandervårt ansvarar han eller hon dock för hela beloppet. Frågan om gränsdragningen mellan grov vårdslöshet och särskilt klandervårt handlande har varit föremål för prövning av Högsta domstolen och Allmänna reklamationsnämnden. Som statsråd kan jag inte uttala mig om hur lagen ska tillämpas i enskilda fall.

Att bekämpa kriminalitet är ett prioriterat område för regeringen. Området är också ett av de samarbetsprojekt som regeringspartierna har med Sverigedemokraterna för att lösa Sveriges viktigaste samhällsproblem. Till grund för samarbetet ligger Tidöavtalet. En hel del åtgärder inom området har vidtagits, och fler är på gång.

Anf. 23 NADJA AWAD (V):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Det känns jättebra att ministern säger att bedrägerier är ett stort och växande samhällsproblem som behöver förebyggas och stoppas. Nästan varje dag ser vi på nyheterna att människor utsätts för bedrägerier. Det handlar, som ministern nämner, om bankkunder som har drabbats av hänsynslösa bedrägerier de senaste åren, som har resulterat i att deras bankkonton har tömts. Oftast har den enskilda kontohavaren själv fått bära hela förlusten, vilket kan handla om ett helt livs besparingar. Detta ser vi i Vänsterpartiet väldigt allvarligt på.

Därför vill jag tydliggöra att enligt Brottsförebyggande rådet, Brå, anmäldes runt 195 500 bedrägeribrott under 2022, vilket är på samma nivå som föregående år. Då hade dock antalet ökat med 33 procent sett ur ett tioårsperspektiv.

Vi vet att bedrägerier genom social manipulation har ökat. Det innebär att människor manipuleras till att utföra olika handlingar, oftast för att bedragaren vill komma åt pengar. Detta är ett av de vanligaste brotten i Sverige, som fortsätter att öka. Som ministern också säger hänger detta väldigt mycket ihop med att samhället har blivit alltmer digitaliserat. Det har gjort det enklare och smidigare att göra betalningar och bankärenden, men baksidan är att det samtidigt har underlättat för bedragares verksamhet.

Jag vill specifikt framhålla att äldre är en särskilt utsatt grupp, herr talman. Internetstiftelsens undersökning *Svenskarna och internet 2022* visar på att var 25:e person, alltså 4 procent, av dem som är födda på 1920- och 1930-talet har råkat ut för att obehöriga har bett dem om koder från deras bankdosa. Totalt har sex av tio internetanvändare blivit utsatta för bedrägeriförsök på nätet under föregående år.

Anledningen till att jag säger det här, herr talman, är att hur man än vrider och vänder på detta handlar det om att banker erbjuder produkter och tjänster men inte har ett tillräckligt starkt säkerhetssystem för att omöjliggöra dessa bedrägerier. Uppenbarligen handlar det om väldigt skickliga bedragare, och det måste finnas en rimlighet i hur förberedda, skeptiska och insatta alldeles vanliga människor behöver vara.

Det ansvaret lyfter jag här. Bankerna behöver ta det. Det är redan en väldigt tuff tid ekonomiskt för otroligt många konsumenter, och vi kan inte låta bedrägerier vara ytterligare en faktor som slår hårt mot människors plånböcker.

Det är givetvis bra, som ministern säger, att Polismyndigheten och större banker har ingått en överenskommelse om samverkan för att förebygga, förhindra och försvåra bedrägerier och att det också ställs krav på exempelvis bankernas säkerhetssystem. Däremot undrar jag om ministern

anser att de krav som ställs på bankernas säkerhetssystem är tillräckliga med tanke på digitaliseringens konstanta utveckling och att bedragare har blivit mer skärpta i sin verksamhet. Det finns exempelvis behov av åtgärder när det gäller kundautentiseringens utformning. Det finns människor som har blivit bedragna på grund av otillräckliga begränsningar gällande Swish-applikationen.

Vad anser statsrådet: Bör det ställas ytterligare krav på bankernas säkerhetssystem?

Anf. 24 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Tack, Nadja Awad, för frågorna i ett mycket viktigt och aktuellt ämne! En av de saker som upprör allra mest är när denna typ av brott drabbar personer som har arbetat och slitit hela sitt liv och vill ha en trygg ålderdom och vill kunna köpa en julklapp till barnbarnen, sätta guldkant på tillvaron eller bara försöka ta sig igenom den mycket tuffa tid som är med höga priser och inflation. Det är en vidrig form av brottslighet där inte bara deras ekonomi utan hela deras trygghet tas ifrån dem.

Det handlar om att kriminella söker upp personer via telefon eller till och med kommer hem till människor som befinner sig i en sårbar situation och sedan exploaterar sårbarheten för att stjäla deras pengar. De som gör detta mot äldre människor stjälar inte bara deras besparingar utan tar ju ifrån dem tryggheten i den senare delen av livet. Det kanske både var en trygghet för en själv, för att man ville göra saker på ålderns höst, och en gåva som man ville kunna efterlämna till nära och kära – allt detta blir man bestulen på genom vidrig, grov och organiserad brottslighet. Det är fruktansvärda dåd mot enskilda människor som tar så mycket ifrån dem – mycket mer än bara pengarna, ska sägas.

Jag är glad över att Vänsterpartiet genom Nadja Awad också engagerar sig i den här frågan. Jag välkomnar Vänsterpartiets engagemang i alla insatser och åtgärder mot organiserad brottslighet också framöver. Det är viktigt att förstå att detta inte bara handlar om brottslingar som riktar in sig på att stjäla pengar från äldre personer eller personer med lågt tekniskt kunnande, utan många gånger är det brottslingar som ingår i kriminella strukturer eller nätverk som har som affärsidé att begå brott på olika sätt. Detta är ett av de sätt som de begår brott på.

Jag håller med Nadja Awad om att vi ständigt behöver höja de krav vi ställer på banker och andra aktörer i det finansiella systemet för att vi ska vara motståndskraftiga och robusta. Det gäller inte bara bedrägerier, ska sägas, utan också motståndskraft i it-system rent generellt. Bedrägerier är en del, men vi ser också hur systemen utnyttjas på många andra sätt av aktörer som vill svenska staten och svenska folket illa. Här är det viktigt att vi gradvis skärper kraven på de aktörer som finns.

Sedan behöver man också tillkännage att det finns en del avvägningar att göra i detta. Ju mer säkerhet man bygger in, desto mer krångel bygger man in för de konsumenter som vill använda tjänsterna. Där är det viktigt att avvägningen görs på ett bra sätt, givetvis.

Det finns också risker med att bara säga att banker alltid ska ersätta alla. Det kan leda till en situation där enskilda personer inte tar det ansvar som man alltid måste ta för sitt konto, sina koder och så vidare. Vi kan inte ha ett samhälle där man inte har ett eget ansvar. Det är självklart. En annan och kanske ännu allvarligare aspekt och avvägning är att om banker alltid

och förutsättningslöst ska ersätta alla finns det risk för att kriminella nätverk riggar system för att utnyttja detta. Det kan vara så att alla parter i bedrägeriet är införstådda med vad som händer och plundrar andra människors konton. Till syvende och sist är det ju vanliga människor med jobb eller pension som har sina bankkonton, och vi kan inte ha en ordning där det är möjligt att rigga system där man plundrar varandra och alla är med på det för att sedan låta andra kunder i banken ersätta detta. Så kan vi inte heller ha det.

I grunden finns det alltså ett antal svåra avvägningar som behöver göras. Men vi ska verkligen röka ut dessa kriminella element från det finansiella systemet och skapa trygghet för inte minst våra seniorer.

Anf. 25 NADJA AWAD (V):

Herr talman! Det känns lovande att höra om ministerns och regeringens viktiga arbete och förståelse för den problematik som finns när det gäller att förebygga, förhindra och försvåra bedrägerier.

Men som ministern var inne på är frågan också vilket ansvar bankerna ska ta när bedrägerierna redan har skett. Som tidigare nämnt handlar det om utsatta och drabbade människor som förtjänar rättvisa. Många är äldre och många är funktionsnedsatta. Men det handlar också om kunders förtroende för bankerna. Återigen: Det finns en gräns för hur förberedda, skeptiska och insatta alldeles vanliga människor ska vara, för de bedragare det handlar om är ju väldigt skickliga.

I juni 2022 kom ett avgörande från Högsta domstolen som innebar en delvis ny praxis i jämförelse med tidigare. Domstolen tydliggjorde att det krävs mer än Allmänna reklamationsnämndens hittillsvarande praxis för att en kontohavare ska anses ha agerat särskilt klandervärt, så att bankens ansvar därmed upphör och den enskilde själv får bära hela förlusten.

Till och med Allmänna reklamationsnämnden har ändrat sig och rekommenderar bankerna att ersätta bedrägerioffer. Efter domen gick även Konsumentombudsmannen Cecilia Tisell ut och krävde att alla banker skulle följa Högsta domstolens beslut och ersätta offer för bedrägerier. Detta skulle innebära att bankerna skulle riva upp tidigare besked som har inneburit att kunderna har blivit utan ersättning. Men tyvärr har detta inte blivit fallet. Alla banker har inte tagit sitt ansvar för att ompröva gamla bedrägeriärenden där kunder nekats ersättning.

Jag och Vänsterpartiet vill höra att ministern och regeringen tar denna ansvarslöshet på allvar. Men i stället säger ministern i interpellationssvaret att han som statsråd inte kan uttala sig om hur lagen ska tillämpas i enskilda fall och att det blir svåra avvägningar när man ska sätta press på bankerna att ta ansvar och ersätta sina kunder när nu Högsta domstolen, Allmänna reklamationsnämnden och Konsumentombudsmannen har tagit bankkundernas parti.

Jag vill också säga att detta är ett strukturellt problem. Under andra halvåret av 2022 anmäldes 1 190 bankärenden till Allmänna reklamationsnämnden, vilket kan jämföras med 531 ärenden under första halvåret. Den kraftiga ökningen hänger ihop med den HD-dom som kom i somras.

Bankkunderna har Högsta domstolens dom i ryggen, likaså Konsumentombudsmannen och Allmänna reklamationsnämnden. De kräver att bankerna tar ett större ansvar för att ersätta kunderna.

Jag ber inte statsrådet att gå in på enskilda ärenden utan att prata om detta som ansvarig minister. Kan statsrådet och regeringen förstå hur bankerna sviker sina bedragna kunder, och vilka åtgärder avser statsrådet och regeringen att vidta för att trygga situationen för vanliga konsumenter och vanligt folk under dessa svåra tider?

Anf. 26 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Nadja Awad redogjorde precis för de åtgärder som rättsstaten Sverige redan har vidtagit. I mitt svar redogjorde jag för de åtgärder och det arbete som fortskrider på området. Jag tror att det är viktigt att man låter rättsstaten vara en rättsstat – ett statsråd eller en riksdagsledamot ska inte gå in och peka på en enskild aktör och berätta exakt hur den ska agera. För detta har vi rättsstaten, våra domstolar och myndigheter.

Det blir lite paradoxalt när Nadja Awad förklarar precis hur apparaten verkar – nämligen genom domstolsbeslut, myndighetsbeslut och rekommendationer – och ändå säger att en politiker ska gå in och peka med hela handen. Jag vill inte ha den vänsterpartistiska samhällsmodellen, utan jag vill ha den liberala demokratin och rättsstaten som vi har den i Sverige. Jag vill inte ersätta den med den typ av direktiv som efterfrågas via den här interpellationen. Genom vår rättsstat och våra myndigheter ska vi fortsätta att arbeta för att hålla människor trygga.

Här finns det mycket att göra i Sverige. Vi har sett hur den grova, organiserade brottsligheten har slagit rot i vårt samhälle och skapat problem och otrygghet och ibland rena helvetet på jorden för människor. Detta måste givetvis ryckas upp med rötterna. Det handlar om att motverka de här bedrägerierna med lagar och regler, uppdrag till våra myndigheter och givetvis krav på bankerna att ha adekvata och bra it-system.

Men det handlar också om att betona det personliga ansvaret, något som Nadja Awad inte riktigt verkar vilja kännas vid. Vi kan aldrig komma till en punkt där vi säger att nu ska samhället eller staten ta hela ansvaret och se till att allting fungerar. Vi måste fortsätta att prata med mormor, farmor, mamma, pappa och alla i samhället om att man behöver vara vaksam och försiktig och aldrig lämna ut koder. Man ska höra av sig till sina anhöriga, och man ska kontakta polisen.

Det här kan aldrig fixas med bara en part som tar ansvar. Den grova, organiserade brottsligheten och bedrägerier måste motverkas genom kunskap och genom att hela samhället och alla dess medborgare också är med och engagerar sig.

Det är viktigt att erkänna att det i svåra frågor nästan alltid finns svåra avvägningar. Bygger man ett system som är mycket robust blir det väldigt svårt att använda. Vi vill ju ha ett samhälle där man kan swisha och enkelt betala och göra överföringar. Det ska inte krävas att man är civilingenjör med it-kompetens för att man ska kunna logga in på sin internetbank eller annat, fru talman. Vi vill ha ett samhälle där sådant är enkelt, men samtidigt vill vi inte att det ska kunna utnyttjas av kriminella för att begå till exempel bedrägerier, tvätta pengar eller något annat.

Politiken måste ta ett samlat grepp kring utvecklingen. Det är alldeles glasklart att regeringen, tillsammans med Tidöavtalet som ingåtts med Sverigedemokraterna, sätter allt sökljus på att gå hårt åt de kriminella och de kriminella gängen. En del i detta är givetvis att arbeta mot de bedrä-

gerier som sker framför allt mot äldre i vårt samhälle. Även andra drabbas, men hårdast drabbas många gånger de äldre av detta.

Här är det givetvis viktigt med kunskapshöjande insatser, men en öppen fråga rör också dem som begår dessa brott. Det måste finnas ett pris för att begå de här brotten, och det är många gånger här jag känner att Vänsterpartiet vacklar. Det ska vara straffrabatter, det ska vara låga straff, det är hårda ord mot polisen och många saker som i grunden gör det enklare att begå brott. Kan Nadja Awad också se att det finns en annan sida av detta?

Vi står till hundra procent bakom dem som drabbas av bedrägerier. Vi står till hundra procent för ett bättre, tydligare och transparentare arbete mot kriminalitet i hela samhället. Står Nadja Awad bakom polisen?

Anf. 27 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Jag är stolt över att Vänsterpartiet på många olika sätt står bakom vanligt folk, de äldre och de funktionshindrade, de redan marginaliserade i vårt samhälle.

Vi i Vänsterpartiet ser väldigt allvarligt på att bankerna duckar en dom från Högsta domstolen och vad myndigheten Allmänna reklamationsnämnden och den statliga Konsumentombudsmannen hänvisar till när det gäller bankerna. Regeringen kan faktiskt sätta press på storbankerna som har vägrat att ta det ansvar som alldeles vanliga människor har fått ta. Men nu sägs det tydligt att bankerna inte behöver ta det.

Återigen hör jag statsrådet och regeringen säga att de inte vill ta detta ansvar. Det är ingen som ber dem gå in på enskilda ärenden, utan det här handlar om ett strukturellt problem. Jag säger inte att vi ska gå in och peta i Åsa Ikekhuas situation, hon som blev bedragen på 25 000 kronor när någon låtsades vara hennes son, eller Joakim Norén som förlorade nära 280 000 kronor.

Det man vill se är i stället en lösning som kan appliceras på bankernas säkerhetssystem. Det är vi många gånger överens om liksom om de åtgärder som krävs för att förhindra bedrägerier över nätet och telefon. När olyckan har skett ska bankerna ta sitt ansvar, och det ska finnas ett politiskt incitament från regering och statsråd att stå bakom vanligt folk och utkräva detta ansvar. Om man via regeringens direktiv har en samordnande verksamhet från Polismyndighetens håll tillsammans med bankerna i syfte att förebygga, förhindra och försvåra bedrägerierna är det faktiskt inte omöjligt att ha samma dialog om ersättning när olyckan och bedrägerierna redan har skett.

Anf. 28 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag och regeringen har som prioritet att komma till rätta med den otrygghet som har slagit rot i det svenska samhället. Det är upprörande och fruktansvärt när kriminella gäng och ligor ger sig på våra äldre och utsatta människor i samhället och tar deras trygghet och pengar ifrån dem. Många upplever det ännu värre att man tränger sig in i deras hem och tar den sista tryggheten från dem. De trodde att de kunde lita på samhället, polisen eller banken, men i stället känner de sig ensamma och hjälplösa i detta.

Detta ska givetvis med kraft bekämpas. Det ska bekämpas med lagstiftning, med poliser, med tillsyn av våra banker, med bättre it-system, med teknisk utveckling och med samhällets fulla kraft.

Det ska dock inte bekämpas på det sätt som Nadja Awad antyder i diskussionen här, nämligen genom att politiken ska överpröva, lägga sig i eller ompröva rättssamhället. Det är *genom* rättssamhället, inte genom att åsidosätta det, som vi ska komma till rätta med brottsligheten. Det ska inte ske genom att avskaffa principen med myndigheter och polis som arbetar med sina verktyg och domstolar som dömer. Vi ska inte ta bort den principen för att i stället gå in och ha ett politiskt beslutsfattande angående exakt vad som ska ske i de olika situationerna.

Däremot kunde jag önska mer av förtroende, resurser och även stöd för detta från Vänsterpartiets sida, till exempel till polisens arbete. Vi har nu många förslag för att komma åt den organiserade brottsligheten i samhället. Det handlar om förslag och steg kring nya sekretessregler, skärpta straff och förbättrade åtgärder för att komma åt olika typer av brott. Det förs även diskussioner om preventiva tvångsåtgärder.

Jag kunde önska mig, fru talman, att även Vänsterpartiet ställer sig bakom detta. Detta är nämligen inte ett särfenomen utan en del av den organiserade brottslighet som fräter på hela samhället. Vi ska vinna tillbaka allas trygghet, inte minst de äldres.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2022/23:159 om den fördjupade utvärderingen av Sveriges miljö kvalitetsmål

Anf. 29 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Andrea Andersson Tay har frågat mig om jag bedömer att jag behöver ta initiativ till att genomföra ytterligare åtgärder i närtid, och i så fall vilka, för att nå miljö kvalitetsmålen till 2030 och om jag delar Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens bedömning att det krävs starkare styrning och incitament för att öka den biologiska mångfalden i skogen samt hur jag avser att agera utifrån min ståndpunkt.

Andrea Andersson Tay har vidare frågat mig om jag avser att verka för ekonomiska incitament för privata skogsägare i syfte att främja biologisk mångfald och kolförrådet och om jag avser att verka för nationella styrmedel som främjar cirkulär ekonomi i syfte att minska efterfrågan på jungfruliga råvaror.

Låt mig inleda med att Sveriges klimat- och miljöpolitik ska vara ambitiös och effektiv. Vi ska nå våra klimat- och miljömål. Nuvarande åtgärder är inte tillräckliga för att nå samtliga mål. Den fördjupade utvärderingen som nu har presenterats kommer att vara ett viktigt underlag för kommande politiska prioriteringar.

Fru talman! Regeringen avser att aktivt motverka artutrotningen både globalt och i Sverige genom bevarande av särskilt känsliga arter och naturmiljöer samt genom att främja ett hållbart jordbruk och en hållbar fiske- och skogsnäring som fortsatt skapar miljö- och klimatnytta.

Inom EU-samarbetet ökar ambitionsnivån för den kortsiktiga kolsänkan i skog och mark. Regeringens bedömning är snarare att ett aktivt

skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger högsta långsiktiga klimatnytta. Inom EU:s klimatpaket Fit for 55 har varje medlemsland, inklusive Sverige, ett åtagande att öka sina prestationer inom LULUCF-sektorn. Förhandlingarna om återstående delar av detta klimatpaket är i sitt slutskede. Regeringen kommer att återkomma med ytterligare åtgärder för att nå våra klimatmål i klimathandlingsplanen.

Myndigheternas fördjupade utvärdering pekar på en bekymmersam utveckling och negativ trend i vår svenska miljö när det gäller arter och livsmiljöer. Vi behöver vända den trenden!

EU:s biodiversitetsstrategi har pekat ut en riktning för unionens samlade arbete att bevara biologisk mångfald. Jag välkomnar också det nya globala ramverket för den biologiska mångfalden som beslutades på COP 15 i Kanada. Ramverket innehåller tydliga globala målsättningar om att till 2030 ska 30 procent av områden på land och till havs skyddas och 30 procent av skadade ekosystem restaureras. Det här var ett viktigt beslut, och det innebär också att alla länder har åtagit sig att förverkliga uppsatta mål och löften. Nu behöver vi på bästa sätt analysera den globala avsiktsförklaringen som det fattades beslut om på partsmötet och se hur Sverige på bästa sätt kan bidra.

Regeringen anser att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta till vara skogens potential för ekonomi, klimat och miljö. Skyddet för äganderätten ska stärkas. En bärande del i frågan om stärkt äganderätt är att markägare ska få ekonomisk kompensation för inskränkningar i ägande- och brukanderätt i den utsträckning som de har rätt till. Frivilligt formellt skydd bör vara en grundläggande utgångspunkt och ett huvudsakligt arbetssätt för myndigheterna. När det ska fattas beslut om att inrätta formellt skydd av skog bör avsteg från frivillighet vara mer restriktivt än i dag när så är befogat. Regeringen kommer i alla avseenden och sammanhang att värna och verka för ett hållbart svenskt skogsbruk, med omsorg för kommande generationer.

Anf. 30 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Fru talman! Det gläder mig att klimat- och miljöministern inser att nuvarande och planerade åtgärder inte är tillräckliga för att nå miljömålen. Problemet är att det är så förtvivlat bråttom. Det har nu gått 24 år sedan miljömålen instiftades, och egentligen skulle de ha uppnåtts redan för tre år sedan. Naturvårdsverkets utvärdering visar att det är långt kvar till att nå de flesta av målen. Hela 12 av 16 miljömål kommer inte att vara nära att nås ens 2030.

För klimatet och den biologiska mångfalden blir läget alltmer allvarligt. Resultatet av utvärderingen borde inte komma som en överraskning för någon som har följt miljödebatten de senaste årtiondena. Men när man ser regeringens politik på miljöområdet kan man ibland undra om de har levt under en sten och helt missat hur allvarligt läget är.

Jag hoppas ändå att utvärderingen ska fungera som en väckarklocka och få regeringen att äntligen vakna upp. Men efter ministerns svar undrar jag fortfarande vilka åtgärder regeringen kommer att vidta för att nå miljömålen till 2030. Globala ramverk och EU-strategier är inte mycket mer än fina ord på papper. Det som verkligen räknas är praktisk handling. I praktiken motarbetar regeringen de lovande planer som finns, exempelvis i EU:s förordning om restaurering av natur.

Fru talman! Fungerande ekosystem är grunden för våra liv och vår välfärd. Naturvårdsverket konstaterar att förlust av naturvärden som inte går att återskapa är ett akut problem. Jord- och skogsbruket är det som påverkar flest hotade arter i Sverige, och odlingslandskapet och skogslandskapet är tillsammans hem för mer än 75 procent av Sveriges rödlistade arter. Igenväxning och avverkning är de största problemen.

När man ställer frågor till partierna i regeringsunderlaget om hur de ska lösa problemet har de ingenting annat att komma med än att i tid och otid mekaniskt upprepa samma gamla fraser om att stärka äganderätten. Men äganderätten är inte hotad och har aldrig varit det. Det som är hotat i Sverige i dag är alla de arter som bara kan leva i gamla skogar som inte kalavverkas.

Jag frågade ministern om hon delar myndigheternas bedömning att det krävs starkare styrning och incitament för att öka den biologiska mångfalden i skogen. Jag uppfattar hennes svar som att hon lägger hela ansvaret i knät på enskilda markägare. Ministern säger att markägare ska få ekonomisk kompensation, samtidigt som hon precis har lagt fram en budget som minskar anslaget till just detta med 30 procent. Naturvårdsverket varnar för att markägare som vill skydda sina skogar kommer att få vänta i flera år på ersättning. Det underminerar förtroendet för hela systemet.

Fru talman! Naturvårdsverket konstaterar i sin utvärdering av miljömålen att vår konsumtion och produktion har stor påverkan på miljö och hälsa både i Sverige och i andra länder. Vi behöver ställa om till ett resurseffektivt och giftfritt samhälle.

Jag frågade ministern om hon kommer att verka för nationella styrmedel som främjar cirkulär ekonomi och minskar efterfrågan på jungfruliga råvaror. I sitt svar pratade hon om strategier och visioner, och hon hänvisade till en rad förhandlingar om nya förordningar och direktiv på EU-nivå.

Visst finns det mycket som är lovande i dokumenten, men givet det akuta läge vi befinner oss i visade svaret ändå på en anmärkningsvärd passivitet från regeringens sida. Ska vi förlita oss på vackert formulerade strategier och visioner och liknöjt invänta lagstiftning från EU? Har regeringen ingen egen handlingskraft och initiativförmåga?

Anf. 31 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Låt mig börja med att tala lite kort om den cirkulära ekonomin.

Den här regeringen verkar för att främja resurseffektiv cirkulär ekonomi, och det gör vi via ett flertal steg. Det gäller bland annat vad ledamoten Andersson Tay nämnde i sitt anförande, nämligen att jag i mitt svar tog upp att det sker arbete på EU-nivå i fråga om bioekonomi, strategi och annat. Detta är inte brist på handlingskraft. Det är inte så att strategier, direktiv och arbete som utförs i Europeiska unionen är betydelselöst för utvecklingen inom vår cirkulära ekonomi. Tvärtom är det just genom EU som vi tillsammans kan bilda tydliga spelregler för de aktörer som finns på marknaden att faktiskt förhålla sig till en utveckling där vi går mot en mer cirkulär bioekonomi.

Det är just så vi behöver arbeta, det vill säga att Sverige genom vårt ordförandeskap kan föra fram förhandlingarna och prioritera det arbete som pågår i att reglera produkters hållbarhet genom en hel livscykel eller

se över hur vi nyttjar vårt avfall och vår återvinning på klokast möjliga sätt.

Detta låter möjligen inte särskilt intressant, fru talman, när man talar om förordningar, förpackningar och förpackningsavfall i EU. Jag kan förstå att man hellre från Vänsterpartiets håll vill höra om pengar, pengar och pengar och satsningar i kronor på vår miljö. Men som liberal ser jag en potential för EU att som institution kunna bilda tydliga ramar och spelregler för den utveckling som sker, inte bara gällande cirkulär ekonomi utan även för miljö- och klimatpolitik i allmänhet. Jag anser att EU just nu är världens bästa klimat- och miljöorganisation där det fattas beslut om regler och lagar som för oss i rätt riktning, som faktiskt tar oss närmare målen, som inte ger exempelvis bilföretag någon annan möjlighet än att börja tillverka bilar som inte släpper ut fossilt. Det är så vi på verkligt manér kan påverka utvecklingen i vår värld och arbeta mot det artutdöende och de stora problem som finns med biologisk mångfald samt även den rådande klimatkrisen.

När det gäller vår skogspolitik arbetar vi utifrån förvaltarskapstanken och strävar efter att hitta de mest kostnadseffektiva åtgärderna. Det är i varje fall för regeringen, fru talman, av största vikt att vi inte skadar våra näringar och vår landsbygd. Vi ska på klokast möjliga sätt i dialog och i samarbete integrera miljöfrågan och värnandet av våra skogar. Tillsammans med aktiva och engagerade skogsägare och jordbrukare kan vi stärka landets ekosystem. Det är vad vi menar när vi lyfter upp vikten av att stärka äganderätten.

Frivillighet som grund för skydd av värdefull natur ger ett starkt samarbete och till följd en ökad legitimitet som förbättrar möjligheten att nå goda resultat. Det är viktigt att markägare får ekonomisk kompensation, och det var positivt med den satsning som tidigare regeringar har gjort på just denna budgetpost, som gick ut 2022, vilket Andrea Andersson Tay säkert är väl medveten om. Det är därför det ser ut som en kraftig minskning. Men vi kommer att på många olika sätt bidra med även nationella metoder för att värna våra skogar.

Anf. 32 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Fru talman! Naturvårdsverket bedömer att klimat och biologisk mångfald måste prioriteras politiskt de kommande åren. Lyckas vi vända utvecklingen kan naturen bidra till att motverka klimatkrisen och hjälpa oss att anpassa oss till den, men då krävs kraftfulla insatser.

I Vänsterpartiets budget för 2023 föreslår vi kraftigt ökade anslag för att stärka ekosystemen och möta klimatkrisen. Utöver det har vi också lagt fram en rad förslag för att värna naturens förmåga att lagra kol, stärka den biologiska mångfalden och öka incitamenten att bidra till en grön omställning på landsbygden. Vi vill öka resurserna för ersättning till markägare som vill skydda sina skogar. Vi välkomnar Naturvårdsverkets uppmaning till oss politiker att prioritera klimatet och den biologiska mångfalden, och vi vill att många av deras förslag ska förverkligas snarast för att öka takten i arbetet med att nå miljömålen.

Regeringen och Sverigedemokraterna har däremot i Tidöavtalet och i budgeten för 2023 tydliggjort att klimat- och miljöfrågor är nedprioriterade. Kraftiga budgetnedskärningar på klimat- och miljöområdet i årets budget försvårar möjligheterna att nå miljömålen till 2030. Inte minst

kommer de minskade anslagen för att skydda och förvalta natur att slå hårt mot både den biologiska mångfalden och klimatet.

Fru talman! Varningsklockorna ljuder allt högre när det gäller den biologiska mångfalden i svenska skogar. Hälften av alla hotade arter i Sverige är knutna till skogen. I dag utgör artrika naturskogar bara 10–15 procent av den svenska skogen. Länsstyrelser uppger att de tvingas släppa igenom avverkningar av skyddsvärda skogar för att de inte har råd att betala för att skydda dem. Resurserna för skydd av de här skogarna kommer att minska än mer kommande år till följd av regeringens beslut.

Naturvårdsverket larmar också om att de minskade resurserna för skydd och skötsel av värdefull natur utöver att ge skador på miljön som inte går att reparera också kommer att leda till att 1 000 arbetstillfällen på landsbygden försvinner. Det är svårt att se vem som egentligen gynnas av den politik som regeringen och Sverigedemokraterna driver.

Anf. 33 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Ja, det är viktigt att skydda vår skog, och det är något som den här regeringen står bakom. Det är ett arbete som vi avser att bedriva. Det är också ett arbete som vi anser är av stor vikt.

Vi delar den bild som Naturvårdsverket redogör för – att vi behöver göra mer. Vi är inte på väg att nå våra mål. Det är något som även tidigare regeringar hade problem att lyckas med.

När det gäller budgeten har möjligen ledamoten Andersson Tay, men inte särskilt många andra, höjt rösten över hur låg miljö- och klimatbudgeten var 2021, 2020, 2019 och 2018. Alla de åren var budgeten lägre än den som vi har lagt fram, så vi har inte skurit dramatiskt i hela vår klimat- och miljöbudget.

Tvärtom har den här regeringen helt enkelt tagit ett nytt grepp om sättet vi prioriterar våra pengar på och reflekterat över största möjliga klimatnytta genom att plocka bort vissa åtgärder som vi ansåg inte resulterade i tillräckligt minskade utsläpp i paritet med de pengar man satsade. Det handlar helt enkelt om att bedriva en politik som är ambitiös men också värnar effektivitet.

Ansvar för att skydda värdefull natur framgår av den skogs- och miljöpolitik som vi reglerar i vår gemensamma lagstiftning. Sverige har internationella åtaganden att skydda värdefulla naturområden, djur och växter. Det är ett ansvar som behöver bäras av såväl staten som alla de markägare som bedriver skogsbruk.

Markägare och andra aktörer inom skogsbruket har ett ansvar att bedriva sin verksamhet på ett hållbart sätt inom ramen för att vi når våra nationella miljömål. Vår uppgift från politikens håll är, tvärtom vad Andrea Andersson Tay lyfte fram att regeringen skulle påstå, inte att lämna det därhän och låta markägarna besluta helt själva hur långt de vill gå i sin hållbarhet. I stället är det att nyttja våra myndigheter, som i dialog med skogsägare och markägare på ett klokt sätt kan utforma de verktyg som krävs för att nyttja våra skogar på ett hållbart sätt.

Min uppfattning, min starka och bestämda uppfattning, är att det finns och utvecklas väldigt bra stöd och riktlinjer för att ha formellt skydd med frivillighet som grund och på det sättet genom staten arbeta med skydd av natur med respekt för äganderätten och i dialog med berörda markägare.

Prot. 2022/23:61

10 februari

Svar på
interpellationer

Det är angeläget att myndigheterna anstränger sig för att ha en god dialog med markägare så att processen för skydd av natur blir så bra som möjligt.

Vi behöver bidra till att våra skogar har höga naturvärden och skyddas. För att markägare inte ska utsättas för osäkerhet och otydlighet behöver de tillgängliga resurserna ligga i linje med ambitionerna, och vi behöver nyttja varenda satsad krona på ett klokt sätt. Det är också därför den här regeringen fortsätter att satsa på skydd och förvaltning av värdefull natur – totalt över 2 miljarder kronor. Dessutom satsar regeringen drygt 1 miljard på havs- och vattenmiljö.

Regeringen avser att aktivt motarbeta artutrotningen genom det globala arbete som sker på EU-nivå, där Sverige inte på något sätt saktar ned utan tvärtom nyttjar ordförandeskapet för att driva på all den nya positiva utveckling som vi kan bidra med i miljö- och klimatarbetet, och att vårda det vi redan har skyddat för att förbättra statusen för våra naturtyper och arter.

Anf. 34 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Fru talman! När riksdagen 1999 beslutade om miljömålen fastslogs att ”det övergripande syftet med miljöarbetet är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”. I dag, 24 år senare, är nästa generation här, och vi är fortfarande inte i närheten av att ha löst problemen. Inte heller till 2030 kommer vi att ha lyckats.

Både klimat- och miljöministern och jag själv tillhör den generation som skulle ha fått ta emot den gåva som ett samhälle utan klimatpåverkan, artutrotning och miljögifter skulle ha varit. Vi var båda barn när miljömålen instiftades, och vi kan inte personligen lastas för att våra företrädare slösade bort tiden och fortsatte att förstöra miljön när de i stället borde ha reparerat den. Vårt ansvar är att göra det bästa av den tid vi har nu.

Vad gör då Romina Pourmokhtari? Hon slaktar miljöbudgeten och drar undan de resurser som skulle ha gett oss förutsättningar att nå miljömålen. Budgeten för skydd och skötsel av värdefull natur minskar med 1 ½ miljard kronor. Det här får stora konsekvenser för den biologiska mångfalden. Det drabbar också markägare som själva har visat intresse för att skydda värdefull natur och som nu tvingas vänta på ersättning.

För oss som är oroliga över tillståndet i miljön är det omöjligt att känna sig trygg med en sådan regering.

Anf. 35 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Vad gör då regeringen? frågar ledamoten Andersson Tay. Låt mig redogöra för det.

Vi arbetar hårt för att ha en effektiv och ambitiös klimat- och miljöpolitik. Vi har en miljömålsberedning som har i uppdrag att föreslå en strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som kan bidra till Sveriges åtaganden både inom EU och internationellt när det gäller att värna den biologiska mångfalden, naturvård och upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn. De ska också kartlägga synergier och målkonflikter i arbetet med att uppfylla Sveriges åtaganden och vid behov föreslå politiska avvägningar. Det är ett arbete som jag ser fram emot att sätta tänderna i när det landar hos regeringen.

Regeringen har också gjort en permanent satsning för att restaurera dikade våtmarker med 200 miljoner kronor per år från 2023. Att det är en permanent satsning är väldigt viktigt, för jag vill precis som ledamoten Andersson Tay inte se att vi kastar oss fram och tillbaka i klimat- och miljöpolitiken utan att det finns en pålitlighet i de satsningar och initiativ som kommer från statens håll som kan lägga grunden för att markägare och andra ska upplåta mark och göra det på ett tryggt sätt – detta till skillnad från den temporära satsning som tog slut 2022 och som gör att vi nu har mycket skog att skydda men saknar medel.

Att återväta torrlagda våtmarker gör mångdubbel miljönytta. På det kloka och effektiva sättet hoppas vi kunna arbeta framöver från regeringens sida. Det pågår också ett flertal uppdrag om skog som regeringen har lämnat till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen efter propositionen om stärkt äganderätt.

Fru talman! Jag välkomnar den analys och de väl förankrade förslag som Naturvårdsverket har lämnat. Vi kommer nu att bereda dessa förslag inom Regeringskansliet och på bästa sätt värna välmående och livskraftiga ekosystem, både för människans livsmiljö och för alla de arter och habitat som finns på vår blågröna planet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 9 februari

2022/23:186 Grön omställning med social hållbarhet

av *Zara Leghissa* (S)

till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

2022/23:187 Nationella åtgärder med anledning av höjda avgifter i kollektivtrafiken

av *Adrian Magnusson* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 9 februari

2022/23:319 Tvingande digitala verktyg i skolan

av *Josef Fransson* (SD)

till statsrådet *Lotta Edholm* (L)

2022/23:320 Dagersättningen för asylsökande

av *Frida Tånghag* (V)

till statsrådet *Maria Malmer Stenergard* (M)

Prot. 2022/23:61
10 februari

2022/23:321 Återstart av Ringhals 1 och Ringhals 2

av *Adnan Dibrani* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:322 Havsbaserad vindkraft

av *Marielle Lahti* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:323 Humanitärt bistånd till Turkiet och Syrien

av *Jamal El-Haj* (S)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2022/23:324 Långa handläggningstider för ansökningar om stöd från Leader

av *Malin Larsson* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2022/23:325 Bevarandet av Varbergs fästning och andra svenska kulturfastigheter

av *Adnan Dibrani* (S)

till statsrådet Niklas Wykman (M)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 10.59.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 9 anf. 26 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	3
§ 6 Svar på interpellation 2022/23:149 om insatser för fler poliser i Stockholm.....	3
Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	3
Anf. 2 MATTIAS VEPSÄ (S).....	4
Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	5
Anf. 4 MATTIAS VEPSÄ (S).....	6
Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	7
Anf. 6 MATTIAS VEPSÄ (S).....	8
Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	8
§ 7 Svar på interpellation 2022/23:151 om visitationszoner och rättssäkerheten.....	9
Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	9
Anf. 9 MATTIAS VEPSÄ (S).....	10
Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	11
Anf. 11 MATTIAS VEPSÄ (S).....	11
Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	12
Anf. 13 MATTIAS VEPSÄ (S).....	14
Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
§ 8 Svar på interpellation 2022/23:154 om förberedelse för kontakt med barn i sexuellt syfte.....	15
Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	15
Anf. 16 PONTUS ANDERSSON (SD).....	16
Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	17
Anf. 18 PONTUS ANDERSSON (SD).....	17
Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
Anf. 20 PONTUS ANDERSSON (SD).....	19
Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
§ 9 Svar på interpellation 2022/23:170 om bedrägerier.....	20
Anf. 22 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	20
Anf. 23 NADJA AWAD (V).....	22
Anf. 24 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	23
Anf. 25 NADJA AWAD (V).....	24
Anf. 26 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	25
Anf. 27 NADJA AWAD (V).....	26
Anf. 28 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M).....	26
§ 10 Svar på interpellation 2022/23:159 om den fördjupade utvärderingen av Sveriges miljö kvalitetsmål.....	27
Anf. 29 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	27
Anf. 30 ANDREA ANDERSSON TAY (V).....	28
Anf. 31 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	29
Anf. 32 ANDREA ANDERSSON TAY (V).....	30
Anf. 33 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	31

Prot. 2022/23:61
10 februari

Anf. 34 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	32
Anf. 35 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	32
§ 11 Anmälan om interpellationer	33
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	33
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 10.59.	34

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2023